

Aan

Staatssecretaris

nota

Kamerbrief Programma van Eisen concessies Friese
Waddenveren vanaf 2029

TER BESLISSING

Datum

18 september 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/209031

Opgesteld door

DG Mobiliteit

Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor

Beslistermijn

22-09-2025

Bijlage(n)

30

Aanleiding

Met deze beslisnota wordt u de Kamerbrief aangeboden, waarmee u het Programma van Eisen (hierna: PvE) van de concessies voor de Friese Waddenveren vanaf 2029 aan de Kamer aanbiedt, inclusief de bijbehorende bijlagen. Deze zijn in lijn met de beslisnota IENW/BSK-2025/221206. In de stukken zijn de inbreng uit de openbare consultatie, de inbreng van marktpartijen, de adviesbrieven van decentrale overheden en consumentenorganisaties en de moties en toezeggingen uit het notaoverleg van 26 juni verwerkt. Door het verzenden van de Kamerbrief en de bijbehorende bijlagen informeert u de Kamer tijds voor het commissiedebat van 1 oktober a.s. over de nieuwe concessies. Met deze beslisnota worden ook de voorgestelde reacties op ontvangen adviesbrieven ter akkoord aan u voorgelegd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om:

- 1) in te stemmen met de gemaakte keuzes in het PvE (document 04) en de bijbehorende bijlagen (document 05 t/m 21) en deze stukken vast te stellen;
- 2) bijgevoegde Kamerbrief (document 02), de reactienota (document (03)), het PvE (document 04) en de bijbehorende bijlagen (document 05 t/m 21) voorafgaand aan het commissiedebat aan de Tweede Kamer te sturen;
- 3) de politieke reactiebrief aan het Samenwerkingsverband de Waddeneilanden (document 22) te ondertekenen en parallel aan de kamerbrief te versturen;
- 4) in te stemmen met de inhoud van de zeven ambtelijke reactiebrieven aan de provincie Fryslân, kustgemeenten, consumentenorganisaties, Beheerautorit Waddenzee en Omgevingsberaad Waddengebied (document 23 tot en met 29), waarna deze door de directeur OVS parallel aan de kamerbrief worden verstuurd.
- 5) in te stemmen met een vooraankondiging van de aanbesteding op TenderNed zo snel mogelijk na verzending van de kamerbrief.

Kernpunten

Op 12 mei jl. heeft uw ambtsvoorganger het Ontwerp-PvE met de Tweede Kamer gedeeld en de openbare consultatie gestart. Met beslisnota IENW/BSK-2025/221206 bent u geïnformeerd over de belangrijkste inbreng uit de consultatie. U heeft daarbij een aantal keuzes gemaakt voor de inhoud van het PvE en de uitvoering van aangenomen moties en toezeggingen uit het notaoverleg van 26 juni.

De afgelopen periode hebben wij, onder andere aan de hand van de door u gemaakte keuzes, het PvE en overige aanbestedingsstukken gereed gemaakt voor verzending naar de Tweede Kamer. Op 1 oktober debatteert u hierover met de Tweede Kamer tijdens een commissiedebat. De aanbestedingsstukken worden pas definitief bij publicatie op TenderNed, het online platform voor overheidsaanbestedingen. Dit is gepland voor 31 oktober.

Ad beslispunt 1

Naast de keuzes die u gemaakt heeft met beslisnota IENW/BSK-2025/221206, bevatten het PvE en de bijbehorende bijlagen veel andere, veelal gedetailleerdere, keuzes over de verwerking van de inbreng uit de openbare consultatie, de adviesbrieven en de marktconsultatie. Daarbij is in teamverband gewogen op welke manier een wens doorwerkt in de dienstverlening, kosten en opbrengsten, en de impact op het rendement voor de concessiehouder en of deze inpasbaar is binnen de juridische, fysieke en financiële kaders waartoe IenW zich heeft te houden. In de reactienota (document 3) zijn alle reacties uitgesplitst naar de verschillende wensen en is per wens aangegeven of en, zo ja, hoe deze verwerkt is in de aanbestedingsstukken en waarom.

Graag wijzen wij u op het volgende:

- Elektrificatie: voor de verbinding met Schiermonnikoog is opgenomen dat er na gereedkomen van de netaansluiting ten minste één batterij-elektrisch schip wordt ingezet. In het Ontwerp-PvE was dit één batterij-elektrisch schip per jaar. Voor de elektrificatie van volgende schepen geldt de bepaling voor majeure ontwikkelingen. Deze aanpassing is gedaan in verband met de korte concessieduur van zeven jaar voor Waddenveren Oost. Dit heeft tevens een positief effect op de Business Case.
- Inspraak: het Overleg Consumenten- en Omgevingsbelangen Waddenveren (OCOW) is alleen bedoeld voor consumentenorganisaties en ondernemersorganisaties. Beslisnota IENW/BSK-2025/221206 gaf ook de mogelijkheid om andere typen organisaties toe te laten.
- Bijlage A: Concept Concessiebesluit (document 05) en de Bijlage D: Financiële bepalingen (document 20) zijn niet geconsulteerd en nog niet (in een eerdere versie) met de Kamer gedeeld.

Ad beslispunt 2

In bijgevoegde Kamerbrief geeft u na de inleiding een toelichting op het PvE en de bijbehorende bijlagen. U gaat daarbij in op de looptijd van de concessies, de dienstregeling en het serviceniveau, duurzaamheid, de infrastructuur en de vaargeulen, betaalbaarheid en tarieven, inspraak voor belanghebbenden en vrachtvervoer. Voor alle moties en toezeggingen is aangegeven hoe deze zijn verwerkt.

In de Kamerbrief gaat u ook in op de mogelijke aanmerking van de Friese Waddenveren als openbaar vervoer. Op 11 februari 2025 is de Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek naar de voor- en nadelen hiervan.¹ In deze brief heeft het kabinet aangegeven de uitkomsten van het onderzoek in het eerstvolgende reguliere Bestuurlijk Overleg Wadden te zullen bespreken met de betrokken bestuurders. Dit overleg heeft op 16 juli jl. plaatsgevonden. De regionale overheden hebben aangegeven dat het aanmerken van de Waddenveren als openbaar vervoer niet bijdraagt aan een betere

Datum

18 september 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/209031

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

30

---

¹ Kamerstuk 23 645, nr. 834.

dienstverlening. Gegeven het bovenstaande zullen geen vervolgstappen worden genomen om de Waddenveren aan te merken als openbaar vervoer.

Tot slot schetst u in de Kamerbrief het vervolgproces. De motie-Aukje de Vries/Grinwis² heeft de regering verzocht om ervaring met veerdiensten in een gebied zoals de Wadden in de gunningscriteria mee te nemen. U geeft aan dat dit vanuit juridisch perspectief niet mogelijk is, omdat dat in deze fase te restrictief is en teveel inschrijvers aan de voorkant zou uitsluiten. U geeft vervolgens een globaal tijdschema van de concessieaanbestedingen en -verlening, conform de motie-Grinwis/Aukje de Vries³. De voorziene gunning van de nieuwe concessies is eind 2026.

U wordt geadviseerd de Kamerbrief, het PvE, de bijbehorende bijlagen en de reactienota op 19 september te verzenden naar de Tweede Kamer, op tijd voor het debat op 1 oktober. De overnameregeling is geen onderdeel van de Kamerstukken en wordt bij de start van de aanbesteding gepubliceerd.

Ad beslispunt 3

In bijgevoegde conceptbrief (document 21) bedankt u het Samenwerkingsverband De Waddeneilanden voor zijn brief met inbreng voor de aanbestedingsstukken en beschrijft u puntsgewijs hoe met deze inbreng is omgegaan.

Ad beslispunt 4

In bijgevoegde conceptbrieven (document 22 tot en met 28) bedankt de directeur OVS namens u de provincie Fryslân, de gemeente Harlingen, de gemeente Noardeast-Fryslân, het Consumentenplatform Waddenveren West, het Consumentenplatform Waddenveren Oost, de Beheerautoriteit Waddenzee en het Omgevingsberaad Waddengebied voor hun brieven met inbreng voor de aanbestedingsstukken en beschrijft hij puntsgewijs hoe met deze inbreng is omgegaan.

Ad beslispunt 5

Het is gebruikelijk om bij grote overheidsaanbestedingen voor aankondigingen te publiceren op TenderNed. TenderNed is het online platform voor aanbestedingen van onder andere de Rijksoverheid. Daardoor kunnen geïnteresseerde rederijen reeds kennisnemen van de planning van de aanbesteding. Daarbij zal ook een link naar de Kamerstukken worden gevoegd, in het belang van een gelijk speelveld voor verschillende marktpartijen.

Krachtenveld

De nieuwe concessies voor de Friese Waddenveren staan onder grote aandacht bij lokale en regionale belanghebbenden en de Tweede Kamer. Dat wordt weerspiegeld in de grote aantallen opmerkingen uit de openbare consultatie, input van marktpartijen en de moties en toezeggingen. In dit krachtenveld zoekt IenW een balans tussen wensen van belanghebbenden en de operationele, juridische en financiële haalbaarheid. Uiteindelijk willen we een geslaagde aanbesteding waarbij de eilandbewoners en overige reizigers kunnen rekenen op een frequente, comfortabele en betaalbare overtocht, als levensader voor de Waddeneilanden, en de concessiehouders een redelijke winst kunnen maken. IenW zoekt in dit krachtenveld zo goed mogelijk de balans.

---

² Kamerstuk 23 645, nr. 860.

³ Kamerstuk 23 645, nr. 861.

Datum

18 september 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/209031

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

30

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Datum

18 september 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/209031

Opgesteld doorDG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor**Aan**

Staatssecretaris

Bijlage(n)

30

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02.	Kamerbrief Programma van Eisen concessies Friese Waddenveren vanaf 2029	Ter verzending aan de Tweede Kamer
03.	Reactienota consultatie Programma van Eisen concessies Friese Waddenveren vanaf 2029	Ter verzending aan de Tweede Kamer
04.	Programma van Eisen concessies Friese Waddenveren vanaf 2029	Ter verzending aan de Tweede Kamer
05.	Bijlage A: Concept Concessiebesluit	Ter verzending aan de Tweede Kamer
06.	Bijlage B1 Programma van Eisen: Overzicht relevante wet- en regelgeving	Ter verzending aan de Tweede Kamer
07.	Bijlage B2.1 Programma van Eisen: Plancyclus	Ter verzending aan de Tweede Kamer
08.	Bijlage B2.2 Programma van Eisen: toelichting bijlage B2.1 plancyclus	Ter verzending aan de Tweede Kamer
08.	Bijlage B3 Programma van Eisen: Minimale Dienstregeling	Ter verzending aan de Tweede Kamer
09.	Bijlage B3A Programma van Eisen: Dienstregeling 2025 Vlieland en Terschelling	Ter verzending aan de Tweede Kamer
10.	Bijlage B3B Programma van Eisen: Dienstregeling 2025 Ameland	Ter verzending aan de Tweede Kamer
11.	Bijlage B3C Programma van Eisen: Dienstregeling 2025 Schiermonnikoog	Ter verzending aan de Tweede Kamer
12.	Bijlage B4 Programma van Eisen: SROI 2.0	Ter verzending aan de Tweede Kamer

13.	Bijlage B5 Programma van Eisen: Overzicht productiemiddelen en infrastructuur	Ter verzending aan de Tweede Kamer
14.	Bijlage B6 Programma van Eisen: Procedure 'Aanschaf lease of verbouw Schepen'	Ter verzending aan de Tweede Kamer
15.	Bijlage B7 Programma van Eisen: Proces 'Introductie batterij-elektrische Schepen'	Ter verzending aan de Tweede Kamer
16.	Bijlage B8 Programma van Eisen: Referentiescores OV-klantenbarometer 2024	Ter verzending aan de Tweede Kamer
17.	Bijlage B9 Programma van Eisen: Overzicht beschermde reisrechten	Ter verzending aan de Tweede Kamer
18.	Bijlage C Programma van Eisen: Begrippenlijst	Ter verzending aan de Tweede Kamer
19.	Bijlage D: Financiële bepalingen	Ter verzending aan de Tweede Kamer
20.	Bijlage D1: Boetetabel	Ter verzending aan de Tweede Kamer
21.	Selectie- en gunningscriteria aanbesteding concessies Friese Waddenveren vanaf 2029 op hoofdlijnen	Ter verzending aan de Tweede Kamer
22.	Reactiebrief aan Samenwerkingsverband de Waddeneilanden over het advies over het Ontwerp-Programma van Eisen concessies Friese Waddenveren vanaf 2029	Ter ondertekening
23.	Reactiebrief aan Beheerautoriteit Waddenzee over het advies over het Ontwerp-Programma van Eisen concessies Friese Waddenveren vanaf 2029	Ter ondertekening door de directeur OVS
24.	Reactiebrief aan CWO over het advies over het Ontwerp-Programma van Eisen	Ter ondertekening door de directeur OVS

Datum

18 september 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/209031

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en Spoor

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

30

	concessies Friese Waddenveren vanaf 2029	
25.	Reactiebrief aan CWW over het advies over het Ontwerp-Programma van Eisen concessies Friese Waddenveren vanaf 2029	Ter ondertekening door de directeur OVS
26.	Reactiebrief aan Gemeente Harlingen over het advies over het Ontwerp-Programma van Eisen concessies Friese Waddenveren vanaf 2029	Ter ondertekening door de directeur OVS
27.	Reactiebrief aan Gemeente Noardeast-Fryslân over het advies over het Ontwerp-Programma van Eisen concessies Friese Waddenveren vanaf 2029	Ter ondertekening door de directeur OVS
28.	Reactiebrief aan Omgevingsberaad Waddengebied over het advies over het Ontwerp-Programma van Eisen concessies Friese Waddenveren vanaf 2029	Ter ondertekening door de directeur OVS
29.	Reactiebrief aan Provincie Fryslân over het advies over het Ontwerp-Programma van Eisen concessies Friese Waddenveren vanaf 2029	Ter ondertekening door de directeur OVS
30.	Onderliggende beslisnota	Ter verzending aan de Tweede Kamer

Datum

18 september 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/209031

Opgesteld doorDG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en Spoor**Aan**

Staatssecretaris

Bijlage(n)

30

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
27 augustus 2025	Inhoudelijke keuzes vaststelling Programma van Eisen concessies Friese Waddenveren vanaf 2029	In deze beslisnota zijn aan de staatssecretaris van IenW keuzes voorgelegd voor vaststelling van het PvE, naar aanleiding van de openbare consultatie, input van

		marktpartijen en de inbreng uit de Tweede Kamer.

Datum

18 september 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/209031

Opgesteld door

DG Mobiliteit

Dir. Openbaar Vervoer en

Spoor

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

30